

Література

1. *Alexander J.* Cultural pragmatics: social performance between ritual and strategy // *Social Performance: Symbolic Action, Cultural Pragmatics and Ritual* / Alexander J., Giesen B., Mast J. – London and New York: Cambridge University Press, – 2006. – 376 p.
2. *Алфьорова З. І.* Перформанс як візуальне мистецтво / З. І. Алфьорова // *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.* – 2006. – № 7. – С. 3–8.
3. *Джагоз А.* Введение в квир-теорию. – М.: «Канон+», РООИ «Реабилитация», 2008. – 208 с.
4. *Кравченко С.А.* Культуральная социология Дж. Александера (генезис, понятия, возможности инструментария) / С.А. Кравченко // *Социологические исследования.* – 2010. – № 5. – С. 13-22.
5. *Маньковская Н. Б.* Эстетика постмодернизма / Н. Б. Маньковская. – СПб.: Алетейя, 2000. – 347 с.
6. *Обухова Е.Н.* Перформативность гендера: по следам исследований Джудит Батлер / Е.Н. Обухова // *В мире научных открытий.* – 2013. – № 1.1(37), Гуманитарные и общественные науки. – С.78-97.

Статья посвящена рассмотрению особенностей феномена перформативности, социального перформанса и форм перформативного конструирования реальности. Игра используется для разъяснения выстраиваемому культурных моделей и типов социального поведения, которые в них конструируются. Перформанс рассматривается как инструмент конструирования действительности, который обеспечивает экспериментирование с границами интерпретации / гиперинтерпретации реальности социального текста. Показано, что перформанс как социальный инструмент сочетает в себе и непредсказуемость (через «разломы рациональности»), и коммуникативность как форму своей реализации.

The article is devoted to the characteristics of the phenomenon of performativity, social performance and performative forms of reality. The game is used to explain the line up of cultural models and types of social behavior which are constructed by its. Performance is considered as a tool for the construction of reality, which provides experimenting with the boundaries of interpretation / hyper-interpretation of social reality of the text. It is shown that the performance as a social tool combines both unpredictability (through "snaps of rationality") and communication skills as a form of implementation.

Статтю подано до друку 23.09.2013.

© 2013 р.

Н. В. Оніщенко (м. Київ)

ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Постановка проблеми. Вивчення основних видів психологічної допомоги, а також методів роботи фахівця-психолога, дає підставу зробити висновок про те, що на сьогодні і, швидше за все, у найближчому майбутньому, єдину основу для їх класифікації навряд чи буде знайдено. Причиною цього можна назвати різноманіття існуючих видів, типів і форм психологічної допомоги. Складно

навіть уявити собі, як їх об'єднати в будь-яку обмежену кількість груп, беручи до уваги наступні фактори:

1. Існує певна плутанина у розумінні таких понять, як: «вид», «форма», «рівень» і т. ін. Це відбувається, знову ж таки, через різне визначення й трактування психологічної допомоги різними авторами, віднесення ними того або іншого поняття до «виду», «типу» або «форми» допомоги. Крім того, надається різний обсяг і зміст тому самому конкретному поняттю, різна значимість, питома вага, вплив на психічну сферу особистості.

2. Неможливо виділити всі підстави для класифікації, тому що спектр психологічної допомоги, яка надається, на сьогодні дуже широкий, а головне, продовжує формуватися, заглиблюватися й розширюватися. Відбувається як інтеграція, так і розподіл методів, а також виділення одних методів з інших. Виникають і зовсім нові методи, техніки й методики, виробляються практичні дослідження й теоретичні розробки. Тому виникають великі проблеми з оперативною систематизацією, і, як наслідок – зі створенням якої-небудь систематизації, що претендує на повне охоплення всіх видів психологічної допомоги.

3. Один і той самий вид психологічної допомоги на різних підставах може бути віднесений або в різні групи, або може потрапити у два й більше класи одночасно, а може взагалі не увійти в жоден з них.

Саме тому доводиться робити висновок, що сьогодні знайти вичерпну класифікацію видів психологічної допомоги не є можливим. На сьогодні немає єдиного критерію виділення виду, і, як видно, його не буде знайдено і у найближчій перспективі. А, отже, немає й вичерпного переліку видів, навіть, якщо включити в поняття «вид» також і поняття «тип», «форма», «рівень» та інше, психологічної допомоги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На думку О.В. Бурмистрової [2] психологічна допомога є складовою частиною загальнодержавної системи реабілітації, що являє собою єдину систему взаємозалежних соціально-економічних, організаційних, медичних, соціальних, психологічних, педагогічних і інших заходів, спрямованих на попередження розвитку патологічних процесів, які призводять до тимчасової або стійкої втрати працездатності, на ефективне й раннє повернення людини в суспільство й до суспільно корисної праці. Згідно поглядів Н.Г. Осухової [5] психологічна допомога являє собою комплекс діагностичних, психокорекційних і психологічних (відновних) заходів, спрямованих на якнайшвидше відновлення оптимального психічного стану й соціальної життєдіяльності, підвищення рівня психологічної стійкості особистості. Найбільш цікавим та евристичним, на наш погляд, виглядає визначення психологічної допомоги, яке надає О.Ф. Бондаренко у своїй праці «Психологічна допомога: теорія та практика». На його думку, яку, доречі, ми повністю розділяємо, зміст поняття «психологічна допомога» визначається у забезпеченні емоційної, смислової та екзистенціальної підтримки людини або спільноти у важких ситуаціях, що виникають в межах їх особистісного чи соціального буття [1].

Не вирішені раніше частини загальної проблеми. Визначення психологічної допомоги не може не залежати від психологічного підходу, що використовується, від тривалості передбачуваного консультування, від рівня й кількості учасників процесу, а також від багатьох інших факторів. Це приводить до думки про бажаність найбільш повного врахування та відображення цих факторів у всій їхній повноті й різноманітті, про їхню систематизацію, тобто – про необхідність створення класифікації видів психологічної допомоги.

Надання психологічної допомоги в психологічній парадигмі вимагає переходу від класифікації, заснованої на феномені хвороби (медична парадигма), до суто психологічної класифікації людських проблем.

Метою статті є визначення сутності поняття «психологічна допомога» та проведення його феноменологічного аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. У загальному вигляді психологічна допомога трактується як вид допомоги, яку надає кваліфікований психолог людині або групі людей з метою оптимізації психофізіологічних станів, пізнавальних процесів, поведінки, спілкування, реалізації індивідуальної і особливо групової діяльності [3]. При цьому всі види й форми психологічної допомоги мають і якісь загальні риси, і свої відмінності, й характерні для них особливості. Але в них є загальна мета – допомога й підтримка особистості в процесі її становлення й розвитку, рятування людини від того, що заважає їй бути щасливою і гармонійною у навколишньому світі.

За глибиною занурення, рівнем процесу надання психологічної допомоги розрізняють наступні види психологічної допомоги, які і розглянемо більш докладніше. Психологічне консультування – це специфічні відносини між двома людьми, при яких одна людина (консультант) допомагає іншій (клієнтові) допомогти самому собі. Це засіб спілкування, що дозволяє людині (клієнтові) вивчати свої почуття, думки й поведінку, щоб прийти до більш ясного розуміння самого себе, а потім відкривати й використовувати свої сильні сторони, спираючись на внутрішні ресурси для більш ефективного розпорядження своїм життям через прийняття адекватних рішень і здійснення цілеспрямованих дій.

Більш коротко психологічне консультування - це психологічна допомога, яка надається фахівцями здоровим людям з метою корекції відносин і підвищення якості життя. Консультування – один з основних, широко розповсюджених інструментів у сфері інтелектуальних технологій. Консультативна практика застосовується в будь-якій сфері, де використовуються психологічні знання: в організаціях й управлінні, у медицині й психотерапії, у педагогіці й освіті, у кадровій і менеджерській роботі. На сьогодні у кожній з цих галузей накопичено значний потенціал знань та досвіду практичного використання різних технік консультування, який може бути корисний для фахівців інших сфер практики.

Наслідком такого розуміння консультування є створення відносин взаємного співробітництва психолога зі своїм клієнтом під час психологічної консультації, що засновані на взаємній довірі й повазі, на рівності й взаємній відкритості. У цьому полягає відмінність від відносин у межах лікарської допомоги, де лікар завжди краще знає, у чому полягає проблема пацієнта і як її лікувати, тому й не запитує його згоди на вибір стратегії лікування, застосування певних методів і засобів, і не пояснює пацієнтові їхньої суті, підстав свого вибору та причин свого рішення. Лікар вибирає стратегію лікування, а пацієнт лише її виконує.

Особистість психолога – один з найбільш важливих факторів психологічної роботи та змін у житті клієнта. Слово «консультація» походить від латинського «*consultatio*» - звертання за порадою. Психолог повинен уміти створити атмосферу безумовної поваги та емоційного тепла, довіри та розуміння, прийняття індивідуальності людини, цінувати унікальність її внутрішнього світу, не давати оцінок почуттю, мати щиросердечну чуйність, здатність співпереживати та співчувати, мати внутрішню потребу бути корисним для клієнта. І, звичайно, психолог повинен мати відповідну кваліфікацію, оскільки він повинен зберігати при цьому здатність до аналізу та виявлення тих факторів, які приведуть клієнта до бажаного позитивного результату [6].

За тривалістю процесу виділяють короткострокову психотерапію - орієнтовану на вирішення певної проблеми, й довгострокову психотерапію, що має на меті особистісні зміни клієнта. Довгострокова психотерапія є психодинамічним (психоаналітичним) процесом. Про довгострокову психотерапію можна говорити, коли процес терапії перевищує 40-50 сеансів, тривалість процесу залежить від кількості конфліктних зон. Психотерапевтичні заняття звичайно проводять два-три рази на тиждень (на відміну від одного сеансу на тиждень при короткостроковій психодинамічній психотерапії).

Довгострокова психотерапія зосереджує увагу на минулому клієнта (у той час, як короткострокова психодинамічна психотерапія сфокусована на головному конфлікті й більшою мірою спирається на здатність самої людини робити узагальнення й застосовувати на практиці те, що було досягнуто в ході психотерапевтичної роботи). У ході поглиблення взаєморозуміння між клієнтом і психологом (психотерапевтом) розширюється самопізнання людини, виявляються й вирішуються внутрішні несвідомі конфлікти, формується розуміння механізмів психічної діяльності, що дозволяє людині, зрештою, змінити існуючу життєву концепцію, стиль реагування на зовнішні умови, своє відношення до світу й прийти до більш збалансованого й гармонійного стану.

Короткострокова психотерапія, незважаючи на значеннєву однозначність, - досить розпливчате поняття поза зв'язком з конкретними концептуальними рамками: починаючи від короткострокової психодинамічної психотерапії протягом декількох місяців до психотерапії однієї зустрічі в межах поведінкової психотерапії або короткострокової позитивної психотерапії. У кожному разі мають на увазі істотні обмеження в часі у порівнянні з аналогічними «класичними» формами психотерапії. У груповій психотерапії аналогом короткострокової форми є марафон.

У сучасних напрямках (наприклад, еріксоновський гіпноз, позитивна психотерапія) короткостроковість є одним з основних принципів, що страхують клієнтів від розвитку «психотерапевтичного дефекту або пристрасті», «втечі в психотерапію» і перекладання відповідальності за своє життя на психолога [4]. Початковим значенням психологічної корекції є виправлення. Ця робота ведеться з опорою на розуміння межі «норми» і «патології», які залежать від тих або інших теоретичних уявлень і завдань.

Залежно від заявленої проблеми психокорекційна робота ведеться індивідуально або в групі.

Основні напрямки консультативної та терапевтичної психологічної допомоги.

Психодинамічний підхід.

1. Класичний психоаналіз (З. Фрейд) – виділяють дві основні мети психотерапії та консультування: 1) усвідомлення неусвідомленого (мотивів, фіксацій, захисних механізмів, засобів поведінки) та прийняття адекватної реалістичної інтерпретації; 2) посилення Его для побудови більш реалістичної поведінки.

2. Аналітична психологія (К.Юнг) – підкреслюється емпіричний характер психотерапії, яка розуміється як частка освітнього процесу. Останнє пов'язано, скоріш за все, з тим, що К. Юнг, на відміну від З.Фрейда, волів обговорювати не хворобу клієнта, а «загальний невроз віку». Маючи справу, як правило, з людьми в другій половині їх життя, К.Юнг одним з перших сформулював не клінічне, а екзистенціальне розуміння проблем клієнтів, пов'язане з втратою смислу буття. Саме тому цілі формулюються в термінах навчання оволодінню власним внутрішнім світом та самопізнанням через переживання всієї повноти свого буття, що в перспективі може привести до індивідуації – поглибленню повноти гармонічного буття.

3. Індивідуальна психологія (А.Адлер) – мета психологічної допомоги складається з основних положень концепції: зниження почуття неповноцінності, розвиток соціального інтересу, корекція цілей та мотивів з перспективою змінення стилю життя.

4. Гуманістичний психоаналіз (Е.Фромм) – психологічна допомога пов'язана з вирішенням питання задоволення базисних, екзистенціальних потреб: потреби в прив'язаності, в трансценданції, в укоріненості, в самовизначення та в орієнтації.

5. Теорія міжособистісних відносин (Г.Салліван) – найважливішим динамізмом виступає «міжособистісне ставлення», а також «особистісна ситуація». Останні бувають «з'єднувальними» та «роз'єднувальними». Причому особистість неможливо від'єднати від ситуації. Увага Г. Салівана до соціальних аспектів психологічної адаптації дозволило йому сформулювати концепцію психотерапевтичного співтовариства за принципом «на півшляху до дому», що стало однією з умов виникнення особі групової психотерапії для алкоголіків та наркоманів.

6. Неофрейдизм (К.Хорні) – в центрі психологічної допомоги – поняття «самореалізації», яке відбиває внутрішній потяг до позитивного розвитку особистісного потенціалу. Відповідно, коли таке прагнення порушується, людина стає невротиком, який переживає внутрішній конфлікт. Мета психотерапевтичної допомоги в концепції К.Хорні – допомогти в рішенні придушених внутрішніх конфліктів для вивільнення внутрішніх конструктивних сил зростання та розвитку.

7. Трасактний аналіз (Е.Берн) – в центрі концепції поняття «его-стану». Головна мета – допомогти клієнту усвідомити свій внутрішній життєвий сценарій, «его-стан» та – при необхідності – прийняти нові рішення, які відносяться до побудови життя. Сутність психологічної допомоги полягає в тому, щоб вивільнити людину від виконання нав'язаних програм поведінки та допомогти йому стати незалежним, спонтанним, здатним, до близьких стосунків.

Поведінковий (біхевіоральний) підхід.

В даний час в біхевіоральній психотерапії існують три основні моделі: класичне обумовлення, висхідне до експериментальних традицій І.П. Павлова; оперантне обумовлення, пов'язане з ім'ям Б. Скіннера і його «модифікацією поведінки», а також мультимодальне програмування.

Відповідно до загальної спрямованості біхевіоральної психотерапії, головна мета психологічної допомоги – забезпечення нових умов для навчання, тобто вироблення нового обумовлення і на цій основі – допомогу в оволодінні новою поведінкою. Приватні цілі можуть включати в себе: формування нових соціальних умінь, оволодіння психологічними цілями саморегуляції, подолання шкідливих звичок і зняття стресу, позбавлення від емоційних травм і т.п.

Когнітивний підхід.

1. Раціонально-емотивна терапія (А.Елліс) – головна мета допомоги – перегляд системи переконань, норм і уявлень. Приватна мета – звільнення від ідеї самозвинувачення. А. Елліс, крім того, сформулював ряд бажаних якостей, досягнення яких може виступити конкретною метою консультативної або психотерапевтичної роботи.

2. Когнітивна психотерапія (А.Бек) – основна увага приділяється емоційним порушенням. Незважаючи на те, що А.Бек розвивав власну концепцію незалежно від А.Елліса, обидва напрямки співпадають в цілях, прийомах роботи, серед яких – допомога клієнту у відмові від само нищівних когнітивних структур.

3. Реальнісна терапія (У.Глассер) - спочатку призначалася для психокорекційної роботи з молодими правопорушниками – точніше, порушницями. У. Глассер, працюючи в школі для дівчат з поведінкою, що відхиляється, розробив свою концепцію, основний напрямок якої – навчання

відповідальній і реалістичній поведінці в контексті реальності, якою вона є. Головна мета – допомогти клієнту стати розсудливим і емоційно стійким. Приватні цілі – досягнення особистісної незалежності, підвищення рівня самоствомлення і розробка плану особистісного вдосконалення.

Гуманістичний підхід.

1. Екзистенціальна психотерапія та консультування (С. Кьєркегор) – основна мета – допомогти клієнту знайти сенс свого власного життя, усвідомити особистісну свободу і відповідальність і відкрити свої можливості в повноцінному спілкуванні. Одночасно завданням екзистенціального консультування та психотерапії виступає безумовне визнання особистості клієнта і його долі найважливішим, унікальним і безумовно заслуговує визнання «життєвим світом», саме існування якого є самоцінність.

2. «Центрований на клієнті» підхід (К. Роджерс) – основна мета – допомогти людині стати «цілком діючою особистістю». З самого початку увага концентрується не стільки на проблемах людини, скільки на ній самій, на її «Я». Тому головна мета психотерапії – допомога в особистісному рості, розвитку, завдяки якому людина сама вирішує свої проблеми, а мета, так би мовити, другорядна – створення відповідного «психологічного клімату» і терапевтичних відносин.

3. Гештальт-терапія (Ф. Перлз) - Основна мета – допомогти людині повністю реалізувати свій потенціал. Ця головна мета розбивається на допоміжні: 1) забезпечення повноцінної роботи актуального самоствомлення; 2) зміщення локусу контролю всередину, заохочення незалежності і самодостатності; 3) виявлення психологічних блоків, що перешкоджають зростанню та подальше знищення їх.

4. Трансперсональна психотерапія (С. Гроф) – загальною метою трансперсональної психотерапії проголошується інтеграція хілотропічного і холотропічного модусів буття – гармонія соматичного, духовного і душевного здоров'я. Приватною метою може виступати психологічна допомога людям, що переживають гострі кризові стани.

Але в якій би формі робота не велася, це буде спрямований психологічний вплив на певні психологічні структури з метою забезпечення повноцінного розвитку й функціонування людини (дитини або дорослого).

Тобто, *«психологічна корекція» - це виправлення в інтелектуальній, афективній або вольовій сферах людини. У корекції відбувається заміна одних психічних утворень або психічних операцій на інші.* Ця діяльність може бути спрямована на підвищення можливості участі клієнта у всіляких сферах (у навчанні, у стосунках з іншими людьми та ін.), на розкриття потенційних творчих резервів людини.

Психологічна корекція розрізняється за видами та формами. Але, незважаючи на розходження в теоріях, цілях, процедурах і формах корекційної роботи, психологічний вплив у цілому зводиться до того, що одна людина намагається допомогти іншій.

На сьогодні поняття «психологічна корекція» існує в трьох різних змістовних контекстах.

У першому випадку психологічна корекція є синонімом психотерапії з усіма наслідками, що впливають звідси.

У медичній психотерапії психологічна корекція розуміється як діяльність, що вирішує завдання психопрофілактики.

В останні роки найбільше поширення, особливо в системі освіти, одержало третє трактування поняття психологічної корекції, як системи психологічного впливу на дитину для

попередження або подолання відхилень у її розвитку й поведінці. Дитячі психологи мають справу саме з таким розумінням психокорекції.

Психопрофілактика – один з різновидів психологічної допомоги, спрямований на попередження психічних захворювань, реабілітацію психічно хворих людей, а також на збереження, поліпшення й зміцнення психічного здоров'я (психогігієна). До психопрофілактики можна віднести й психологічну освіту (лекторії, семінари й т. ін.).

Виділяють три рівні психопрофілактики: первинний, вторинний та третинний.

Наприклад, у первинній профілактиці може брати участь вся група, з якою працює психолог. Вторинна профілактика проводиться з тими людьми, які перебувають у зоні ризику, які схильні до тієї або іншої проблеми. Третинна профілактика проводиться з тими, у кого вже є проблеми.

До основних сфер профілактичної діяльності відносяться:

Профілактика академічних проблем. У цій сфері передбачається навчання вмінням керувати пам'яттю (запам'ятовувати, зберігати, відтворювати), розумовими процесами (логічним, творчим, критичним, інтуїтивним), мовленням, спілкуванням і т. ін.

Профілактика індивідуально-соціальних проблем спрямована на формування у людини адекватного відношення до наркотиків, алкоголю, паління, конфліктів. З метою профілактики може проводитися навчання вмінням керувати агресією, говорити «ні», критично сприймати зауваження й т. ін. Часто така робота проходить у формі тренінгів.

Профілактика проблем психічного здоров'я полягає в попередженні виникнення залежностей від інших людей, харчової залежності, паління, алкоголю, наркозалежності і т. ін. Особливо важливо проводити таку роботу серед людей, які перебувають у групі ризику.

Психологічна реабілітація - це відновлення втрачених психічних утворень або психічних операцій. Психічні функції можуть бути порушені як у результаті фізичної або психічної травми, так і в результаті недоліків процесу розвитку (наприклад, гіперопіка батьків, неповна сім'я, неадекватна референтна група й т. ін.). Зокрема, для будь-якої людини може бути актуальним відновлення адекватної Я-концепції, формування усвідомлюваної мотивації своїх дій. З метою реабілітації потерпілих від травм, поранень або органічних хвороб психологами може проводитися відновлення або розвиток знижених внаслідок цього психічних функцій.

Психологічний розвиток або формування нових психічних операцій або психічних утворень. Звичайно даний вид роботи проводиться в освітніх установах, де найбільш актуально розвивати в учнів нові розумові операції, мнемічні й інші операції, формувати актуальний їхньому віку рівень розвитку.

Ця робота може вестися в медичній і іншій лікувальній установах, де необхідно з метою заміни втрачених унаслідок травм або хвороб психічних утворень «виростити» нові, які будуть виконувати функції зниклих або ушкоджених.

Висновки.

1. Категорія «психологічна допомога» визначається нами як процес забезпечення емоційної, смислової та екзистенціальної підтримки людини або спільноти у важких ситуаціях, що виникають в межах їх особистісного чи соціального буття.

2. Усі види й форми психологічної допомоги мають як загальні риси, так і свої відмінності, й характерні для них особливості. Але в них є загальна мета - допомога й підтримка особистості в процесі її становлення й розвитку, рятування людини від того, що заважає їй бути щасливою і гармонійною у навколишньому світі.

3. За глибиною занурення, рівнем процесу надання психологічної допомоги сучасна академічна наука розрізняє наступні види психологічної допомоги: психологічне консультування, психотерапію, психологічну корекцію, психопрофілактику, психологічну реабілітацію, психологічний розвиток або формування нових психічних операцій або психічних утворень.

Література

1. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика / Бондаренко А.Ф. - Изд. 3-е, испр. и доп. - М.: Независимая фирма "Класс", 2001. - 336 с.
2. Бурмистрова Е.В. Психологическая помощь в кризисных ситуациях (предупреждение кризисных ситуаций в образовательной среде): Методические рекомендации для специалистов системы образования / Бурмистрова Е.В.. - М.: МГППУ, 2006. - 96 с.
3. Кризова психологія.: Навчальний посібник / За заг. ред. проф. О.В. Тімченка. – Х.: НУЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2010. – 383 с.
4. Лейбин В. Постклассический психоанализ. Энциклопедия / Лейбин В.- Москва. Издательство "Территория будущего", 2006. - т.1 - 472 с., т.2 - 568 с.
5. Осухова Н.Г. Психологическая помощь в трудных и экстремальных ситуациях: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений. 2-е изд., испр. / Осухова Н.Г. - М.: Академия, 2007.
6. Психотерапевтическая энциклопедия. / Под ред. Б.Д.Карвасарского - 3-е изд., перераб.и доп.. – Питер. – 2006г. - 944с.

В статье анализируются основные подходы в пределах института психологической помощи человеку, попавшего в кризисную ситуацию, а также основные задачи каждого из направлений психологической помощи, рассматриваются основные психотерапевтические течения, которые сложились на сегодня в психологической науке. Категория «психологическая помощь» определяется нами как процесс обеспечения эмоциональной, смысловой и экзистенциальной поддержки человека или сообщества в трудных ситуациях, возникающих в рамках их личностного и социального бытия. Все виды и формы психологической помощи имеют как общие черты, так и свои отличия и характерные для них особенности. Но у них есть общая цель - помощь и поддержка личности в процессе ее становления и развития, избавление человека от того, что мешает ей быть счастливой и гармоничной в окружающем мире.

The article analyzes the main approaches within the Institute of psychological assistance to a person who is in a crisis situation, as well as the main tasks of each of the directions of psychological assistance covers the basic psychotherapeutic currents that exist there today in psychological science. Category «psychological help» is defined by us as the process of ensuring the emotional, intellectual and existential support person or community in difficult situations arising in their personal and social existence. All types and forms of psychological assistance have both similarities and differences and their characteristics. But they have a common goal - to help and support the person in the process of its formation and development of deliverance of man from the fact that prevent it from being happy and harmonious in the surrounding world.

Статтю подано до друку 06.11.2013.